

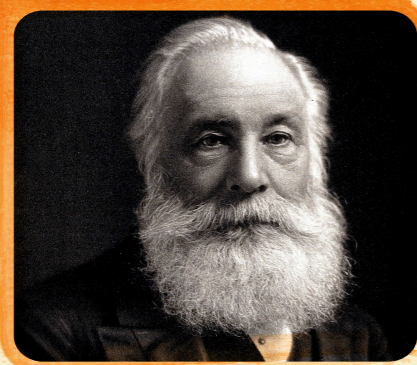
หลากสี หลายเรื่องเล่า

การเลือกใช้สีสามารถสื่อถึง **ค่านิยม** **ความเชื่อ** และ **ประเพณีปฏิบัติ** ในสังคมหรือยุคสมัยนั้นได้
นี่คือส่วนหนึ่งของสีสันที่แพรวไว้ด้วยเรื่องราวน่ารู้

ในหมู่สัตว์หลายสายพันธุ์ รวมทั้งมนุษย์ **สีแดงทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น** และกระตุ้นให้มีการหลั่ง **ฮอร์โมนอะดรีนาลีน (Adrenaline)**

สีจิวสวรสง ในอดีตครั้งพุทธกาลสามารถย้อมจีวร โดยใช้ทุกส่วนของพืช ทั้งราก (หัว) ลำต้น เปลือก ใบ และดอก ปัจจุบันสีจีวรที่พระสงฆ์นิยมย้อมติดต่อกันมา คือ **สีเหลืองส้ม** **สีเหลืองทอง** เรียกว่า **“สีพระราชนิยม”** สีเหลืองน้ำตาล เรียกว่า **“สีแก่นขนุน”** สีน้ำตาลแดง เรียกว่า **“สีน้ำหมาก”** และ สีน้ำตาลเข้ม เรียกว่า **“สีกรัก”**

เซอร์ วิลเลียม เฮนรี เพอร์กิน (Sir William Henry Perkin) ชาวอังกฤษ **“ค้นพบสีย้อมโดยบังเอิญ”** ขณะพยายามสังเคราะห์ควินิน (Quinine) จากน้ำมันดินถ่านหิน เพื่อใช้รักษาโรคไข้มาลาเรีย ในปี พ.ศ. 2400 (ค.ศ. 1857) ในเวลาต่อมา เขาได้รับการยกย่องให้เป็น **“ผู้ที่ผลิตสีย้อมสังเคราะห์ได้เป็นคนแรกของโลก”**

สีของสัตว์และพืชส่วนใหญ่เกิดจากรังควัตถุ (Pigment) แต่ **สีฟ้าที่ปักของผีเสื้อ Morpho rhetenor** เกิดจากแสงที่สะท้อนจากเกล็ดที่ไม่มีสีบนปีกที่ขรุขระของมัน

ผีเสื้อ Morpho rhetenor

ชาวกรีกโบราณ **ผสมพวงสีกับยี่เพ็งร้อน ๆ เพื่อใช้ทาเรอบ** ต่อมาในยุคโรมัน มีการใช้วิธีการเดียวกันนี้ **วาดภาพเหมือน** สำหรับวางบนมัมมี่ในอียิปต์ ปรากฏว่าสีของภาพยังคงสดใสอยู่จนถึงทุกวันนี้

ที่หมู่เกาะคานารี (Canary Islands) ยังคงมีการผลิตสีย้อมจากธรรมชาติที่เป็น **สีแดงเข้ม** หรือที่คนไทยรู้จักในนาม **“สีแดงชาด” จากเปลือกหอย Cochineal** แมลงชนิดหนึ่งที่กินต้นเสมาเป็นอาหาร ซึ่งสร้างรายได้จำนวนมากให้แก่หมู่เกาะแห่งนี้

เปลือกหอย Cochineal

เทศกาลสาดสี หรือ Holi Festival ประเทศอินเดีย เป็นเทศกาลของชาวฮินดู ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี ปีละสองวัน ในช่วงเดือนมีนาคม เทศกาลนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“เทศกาลแห่งสีสัน”** ทุกคนจะสาดผงสีหรือน้ำใส่กันอย่างสนุกสนาน คล้ายวันสงกรานต์ของเมืองไทย

เทศกาลสาดสีเป็น **“เทศกาลแห่งมิตรภาพ”** เปิดโอกาสให้แสดงไมตรีต่อกันด้วยการสวมกอด ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญที่จะกระชับมิตรและปรับความเข้าใจต่อกัน **“สีที่ติดตามเนื้อตัวและเสื้อผ้าซึ่งยากต่อการซักล้าง”** ชาวฮินดูเชื่อว่า สิ่งนี้หมายถึง **“ความเข้มแข็งของมิตรภาพที่จะติดตรึงตลอดไป”**

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- เรื่อง “มหัศจรรย์โลกหลากสี” เรื่องและภาพโดย แครี ไวลินส์กี หนังสือ National Geographic ฉบับภาษาไทย เดือนมิถุนายน 2546
- คอลัมน์ “ตามหาสีไทย จากครูช่างโบราณถึงงานดีไซน์ไทยๆ” เรื่องโดย ศรินทร์ยา ทองปราง นิตยสารนิตยสาร สารคดี ฉบับที่ 350 เมษายน 2557

ünssการ **“สี...สรรสร้างโลก”**
58-07 / No. 10

อุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้
(องค์การมหาชน)

ผลิตโดย

โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

www.tkpark.or.th

02-257-4300

TK park อุทยานการเรียนรู้

TKpark_TH

TKpark_TH

LINE@ : @tkpark

TKparkchannel